

SVEUČILIŠTE U ZADRU
ODJEL ZA GEOGRAFIJU

UPUTE ZA PISANJE DIPLOMSKIH RADOVA
za studente diplomskih studija geografije na Sveučilištu u Zadru

Zadar, 2015.

UVOD

Postupak prijave, pisanja i obrane diplomskih radova određen je *Odlukom o diplomskim radovima studenata na diplomskom studiju* koju je Senat Sveučilišta u Zadru donio na sjednici održanoj 25. veljače 2010.:

http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/odluka_o_diplomskim_radovima_na_diplomskom_studiju_20120328.pdf

te Odlukom o načinu prijave, izrade i obrane diplomskog rada koju je donijelo Stručno vijeće Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru na sjednici održanoj 10. listopada 2013.:
<http://www.unizd.hr/Portals/6/DokumentiOdjela/Odluka%20o%20prijavi%20i%20obrani%20diplomskog%20rada.pdf>.

Nakon što Stručno vijeće odjela za geografiju prihvati predložene teme diplomskih radova i mentore, odnosno komentore, studenti su dužni najprije izraditi te usmeno i pismeno izložiti koncept (sinopsis) teme diplomskog rada u okviru predmeta *Diplomski seminar* prema rasporedu za 3. semestar 2. godine diplomskog studija. Nakon toga, tijekom 4. semestra 2. godine diplomskog studija, studenti pristupaju intenzivnim znanstveno-istraživačkim aktivnostima koje bi trebale rezultirati pisanjem diplomskog rada.

Diplomski rad treba pisati u skladu s *Uputama za pisanje diplomskog rada za studente diplomskih studija geografije na Sveučilištu u Zadru*. Opseg rada nije strogo definiran i ovisi ponajprije o temi istraživanja. Međutim, preporuka je Stručnog vijeća Odjela za geografiju da tekst diplomskog rada ne može biti manji od 40 kartica teksta (uključujući grafičke priloge) za studente diplomskoga dvopredmetnog studija geografije (nastavnički smjer), odnosno da ne može biti manji od 75 kartica teksta (uključujući grafičke priloge) za studente diplomskoga jednopredmetnog studija primijenjene geografije.

Tijek istraživačkih aktivnosti treba uskladiti s uvriježenim hodogramom znanstveno-istraživačkog rada s ciljem postignuća znanstvenog ostvarenja, što je precizno definirano na nastavi iz predmeta *Metodologija znanstveno-istraživačkog rada u geografiji*. Ovisno o temi istraživanja tijekom znanstveno-istraživačkih postupaka može imati neke specifičnosti, ali u načelu trebao bi obuhvatiti:

- ❖ Uočavanje znanstvenog problema
- ❖ Postavljanje hipoteze
- ❖ Planiranje znanstvenog istraživanja (kratko i jasno definiranje problema, raščlamba postojećeg znanja, definiranje ciljeva istraživanja, opis hipoteze i razrada metodologije istraživanja)
- ❖ Prikupljanje podataka i obrada znanstvenih rezultata
- ❖ Dokazivanje i rasprava

Prikupljanje relevantnih podataka za geografska istraživanja obavlja se na različite načine i iz različitih izvora, među kojima su najvažnije dvije skupine:

- ❖ pisani izvori
- ❖ ispitivanja

Općenito, geografskim podatkom smatra se podatak o položaju, svojstvima i međusobnom odnosu pojava u prostoru. Uporabljivost geografskih podataka ovisi o njihovoj pouzdanosti, tj. o elementima kvalitete podataka. Osnovni su elementi kvalitete geografskih podataka sljedeći:

- ❖ podrijetlo
- ❖ položajna preciznost
- ❖ točnost atributa
- ❖ potpunost
- ❖ logička konzistentnost

- ❖ semantička točnost
- ❖ vremenska informacija – aktualnost

Pisani izvori geografskih podataka mogu biti:

- ❖ Objavljeni statistički podatci
 - tiskani (i objavljeni na internetu) podatci popisa stanovništva i stanova
 - statistički godišnjaci i sl. publikacije
 - statistički podatci ustanova, tvrtki (industrija, uslužne djelatnosti i dr.)
 - katastar (planovi i operati)
 - poljoprivredna statistika
 - neslužbena statistika
- ❖ Neobjavljena statistika
- ❖ Karte
- ❖ Zračne snimke i satelitske snimke
- ❖ Fotografije (na Zemlji, u podmorju i sl.)
- ❖ Povijesni izvori

Ispitivanja kao skupina izvora podataka mogu uključiti:

- ❖ Pitanja (putem anketa)
- ❖ Intervjui
- ❖ Opažanja (npr. na terenskom istraživanju)
 - definiranje
 - mjerenje
 - klasificiranje

Geografske podatke iz različitih izvora potrebno je korelirati, kako bi se izbjegla nesuglasja i kako bi zaključci doneseni na temelju njihove obrade bili relevantni. Prema stupnju izvornosti geografski podatak može biti:

- ❖ primarni podatak – podatak koji se preuzima izravno s nekog pisanog izvora ili na neki od spomenutih načina ispitivanja (npr. terenskog istraživanja, s topografske karte, neobrađeni podatak iz arhiva, statističke ustanove i sl.).
- ❖ sekundarni podatak – podatak koji se preuzima iz publikacija u kojima su objavljena izvorna znanstvena istraživanja (u znanstvenim časopisima, monografijama), ili s preglednih karata, ili iz statističkih publikacija u kojima su primarni podatci već obrađeni.
- ❖ tercijarni podatak – podatak koji se preuzima iz sveučilišnog udžbenika, enciklopedije, leksikona i drugih priručnika; najčešće su preuzeti iz različitih izvora sekundarnih podataka. To su najčešće tzv. faktopedijski podatci.

Poželjno je da po udjelu zastupljenosti u diplomskom radu prevladavaju primarni podatci, a zatim u manjoj mjeri sekundarni podatci, te samo iznimno tercijarni podatci.

A) OPĆE UPUTE ZA PISANJE DIPLOMSKIH RADOVA

Struktura rada

Naslovnica

Temeljna dokumentacijska kartica

Basic Documentation Card

Sadržaj

Izvadak (Abstract)

Ključne riječi (Key words)

Predgovor

1. Uvod

2. Objekt, ciljevi i metodologija istraživanja

3. Prethodna istraživanja

4. Obrada teme rada s raspravom

5. Zaključak

6. Izvori

7. Literatura

Sažetak (Summary)

Naslovnica

<p>SVEUČILIŠTE U ZADRU Odjel za geografiju</p>	
<p>Diplomski rad (Naslov rada)</p>	
Student:	Nastavnik:
<p>Zadar, 2015.</p>	

Temeljna dokumentacijska kartica

- ❖ Temeljna dokumentacijska kartica piše se na hrvatskom i, na zasebnoj stranici, na engleskom jeziku.
- ❖ Piše se isključivo na jednoj kartici teksta.
- ❖ Uz ostalo, temeljna dokumentacijska kartica sadrži
- ❖ *Izvadak (Abstract)*
 - U nekoliko kraćih rečenica (maksimalno do 150 riječi) daje se izvadak iz rada.
 - U izvatku se kratko najavljuje tema, ističu se korištene metode i rezultati.
- ❖ *Ključne riječi (Key words)*
 - Izdvaja se nekoliko (3-5) ključnih riječi.
 - Ključne su one riječi koje se najčešće ponavljaju u tekstu rada i neposredno su vezane uz glavnu temu rada.
 - Napomena: ključne riječi su *riječi*, a ne *rečenice*!

Predgovor

- ❖ U predgovoru (na najviše 1 kartici teksta) se ukratko piše:
 - osvrt na odabir teme
 - zahvala svima koji su pomagali pri izradi rada (osobama, ustanovama, tvrtkama)
 - posveta
- ❖ Predgovor se obično ne daje na ocjenu mentoru prije uvezivanja diplomskog rada. To je dio koji ne podliježe recenzijama, ali kao i svaki drugi dio teksta podliježe lekturi, tj. pravopisnoj i gramatičkoj provjeri rukopisa.

Sadržaj

- ❖ Na posebnoj stranici daje se sadržaj diplomskog rada s oznakom stranice na kojoj počinje pojedino poglavlje (i potpoglavlja)
- ❖ Preporuča se korištenje opcije "Index and Tables" → "Table of Contents" od početka pisanja rada
- ❖ Korištenjem naveden opcije vrlo lako se može kontrolirati cijeli tekst, a svaka promjena stranice nekog naslova bilježi se automatski nakon naredbe "Update".

Napomene:

1. Temeljna dokumentacijska kartica, predgovor i sadržaj numeriraju (paginiraju) se rimskim brojevima, a preostali dio diplomskog rada numerira se arapskim brojevima.

2. Pri navođenju titule nastavnika mentora i nastavnika članova povjerenstva za obranu diplomskog rada potrebno je pripaziti na sljedeće:

a) pisanje titula na hrvatskom jeziku

za docente: doc. dr. sc. Ime i Prezime

za izvanredne profesore: izv. prof. dr. sc. Ime i Prezime

za redovne profesore: prof. dr. sc. Ime i Prezime

b) pisanje titula na engleskom jeziku

za docente: Ime i Prezime, PhD, Assistant Professor

za izvanredne profesore: Ime i Prezime, PhD, Associate Professor

za redovne profesore: Ime i Prezime, PhD, Professor

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište u Zadru
Odjel za geografiju

Diplomski rad

NASLOV RADA

IME I PREZIME

(Slijedi tekst izvatka rada do 150 riječi; jezgrovit, vrlo kratak sadržaj cijelog rada)

... stranica, ...grafičkih priloga, ... tablica, ...bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: (abecednim redom, ne više od 5)

Voditelj: (titula, ime, prezime, zvanje)

Povjerenstvo: (titula, ime, prezime; upisuje se nakon sjednice Stručnog vijeća Odjela za geografiju na kojoj je izabrano)

Rad prihvaćen: (mjesec, godina sjednice Stručnog vijeća Odjela za geografiju kada je izabrano povjerenstvo za ocjenu i obranu rada; upisuje se nakon sjednice)

Rad je pohranjen u Knjižnici Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru, Ulica dr. F. Tuđmana 24 i, Zadar, Hrvatska.

Obrazac temeljne dokumentacijske kartice na engleskom jeziku

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zadar
Department of Geography

Graduation Thesis

TITLE
(na engleskom jeziku)

NAME AND SURNAME

(abstract, oko 150 riječi; jezgrovit, vrlo kratak sadržaj cijelog rada)

... pages, ...figures, ... tables, ...references; original in Croatian

Keywords: (abecednim redom, ne više od 7)

Supervisor: (titula, ime, prezime, zvanje)

Reviewers: (titula, ime, prezime, zvanje, upisuje se nakon sjednice Stručnog vijeća Odjela za geografiju na kojoj je izabrano)

Thesis accepted: (mjesec, godina sjednice Stručnog vijeća

Odjela za geografiju kada je izabrano povjerenstvo za ocjenu i obranu rada; upisuje se nakon sjednice)

Thesis deposited in Library of Department of Geography, University of Zadar, Ulica dr. F. Tuđmana 24 i, Zadar, Croatia.

1. Uvod

- ❖ U uvodu se daju osnovne napomene u vezi s radom, primjerice stručni i znanstveni okvir obrađene teme.
- ❖ Nije potrebno započinjati uvod s opširnim izlaganjem (*Ab ovo*) već ukazati na osnovne pojmove i procese te kontekstualizirati temu rada
- ❖ Ukratko se opisuje tema rada bez isticanja zaključaka.
- ❖ Tekst uvoda ne bi trebao biti dulji od 1,5 kartice teksta.

2. Objekt, cilj(evi) i metodlogija istraživanja

- ❖ U ovom poglavlju se **obvezno** trebaju navesti:
 - objekt istraživanja
 - cilj istraživanja
 - metodologiju istraživanja.

2. 1. Objekt i cilj(evi) istraživanja

- ❖ Potrebno je jasno istaknuti objekt istraživanja (primjerice urbano-geografska preobrazba Pule tijekom 20. stoljeća i sl.)
- ❖ U ovom poglavlju ističe se cilj (ili ciljevi) istraživanja. On u radu treba biti ostvaren. Nije poželjno postavljati pretjerano visoke ciljeve koji se, unatoč željama, neće moći dosegnuti

2. 2. Metodologija istraživanja

- ❖ U ovom poglavlju navode se osnovne metode istraživanja te ističu problemi na koje se nailazi prilikom istraživanja.
- ❖ Temeljne metode istraživanja, koje ćete najvjerojatnije koristiti u radu, i koje bi trebale biti spomenute u uvodu jesu:
 - kompilacija na temelju proučavanja postojeće literature o temi rada; **treba pripaziti da kompilacija ne bude jedina ili prevladavajuća metoda i da rad ne bude u cijelosti ili u pojedinim dijelovima rezultat plagijata! Plagijat je jedan od najgorih oblika akademskog nepoštenja i sramotan čin protivan akademskoj čestitosti.**
 - prikupljanje i obrada (analiza) kartografskih izvora geografskih podataka, ponajprije geografskih i pomorskih karata
 - analiza statističkih podataka (demografske statistike, gospodarske statistike, statistike o prometu pojedinih luka, meteorološke statistike i dr.)
 - terenski rad (mjerjenje, kartiranje, fotografiranje, deskripcija pojava i procesa uočljivih u prostoru)
 - anketiranje (anketiranje putem zatvorenih i otvorenih pitanja)
 - metoda intervjua
 - usporedna analiza svih gore navedenih izvora geografskih podataka zbog usuglašavanja i donošenja relevantnih zaključaka
 - sveobuhvatna sinteza proučene građe – proučavanje prostornih struktura i procesa i međuodnosa bez izrazitog raslojavanja na pojedine teme
 - izrada dijagrama, kartodijagrama i kartograma, izrada tematskih karata

- metoda indukcije (razmatranje neke teme od pojedinačnoga prema općenitom; na temelju različitih podataka vezanih uz pojedinačne elemente neke strukture donose se zaključci o općim obilježjima cijele strukture; npr. na temelju analize prometa u pojedinim lukama neke države donose se zaključci o općim značajkama pomorskih aktivnosti u svim lukama te države)
- metoda dedukcije (razmatranje neke teme od općeg prema pojedinačnom)
- ❖ Osim korištenih metoda u ovom se poglavlju ističu i problemi na koje se nailazilo tijekom istraživanja (problemi korelacije podataka, pouzdanosti podataka, nedostatka podataka i sl.)

3. Prethodna istraživanja

- ❖ U ovom poglavlju daje se sažet kritički prikaz dosadašnjih istraživanja teme koja se obrađuje u radu
- ❖ Dosadašnja istraživanja treba navesti, a ne detaljno opisivati (potrebno je istaknuti samo po čemu taj rad pridonosi istraživanoj temi i jesu li pri tome učinjeni značajna postignuća ili značajnije pogreške i propusti)
- ❖ Važno je dati kritički prikaz dosadašnjih istraživanja, a ne samo nabrojiti bibliografske jedinice u kojima je obrađivana relevantna tema
- ❖ Poglavlje bi trebalo biti napisano na 1-2 kartice teksta, ovisno o broju i opsegu postojećih znanstvenih rezultata o obrađivanoj temi

4. Obrada teme rada s raspravom

- ❖ Glavno poglavlje diplomskog rada koje ukazuje na stupanj ovladavanja temeljnim geografskim znanjima te sposobnostima vlastitoga stručnog i znanstvenog **istraživanja i izražavanja**
- ❖ Poglavlje najčešće ima naslov identičan naslovu diplomskog rada
- ❖ Poglavlje je strukturirano u više potpoglavlja (prema potrebi) koja čine zasebne istraživačke cjeline
- ❖ Poželjno je da se tekst izlaganja "prelijeva" iz potpoglavlja u potpoglavlje, tj. da nema oštih lomova unutar teksta glavnog poglavlja rada

Referiranje u glavnom poglavlju diplomskog rada

- ❖ Tekst je dobro potkrijepiti s originalnim (vlastitim) grafičkim priložima i tablicama, a u krajnjem slučaju koristiti čitljive reprodukcije (fotokopirane ili skenirane) pažljivo odabranih originala
- ❖ Kada se koriste tuđe karte, dijagrami, tablice i dr. obavezno je i nadasve potrebno navesti izvor
- ❖ Iza svake tvrdnje ili zaključka kojih vi niste autor **potrebno je navesti referencu**, tj. bibliografsku jedinicu iz koje je činjenica ili zaključak preuzet.
- ❖ U tekstu se koristi harvardski sustav referiranja: u zagrade se upiše prezime autora (ili više njih) te godinu izdanja časopisa ili knjige iz koje su preuzeti podaci
- ❖ Primjerice (Stražičić, 1987), ili (Crkvenčić i Malić, 1988), ili (Perica i dr., 2001)
- ❖ Ako se koristi citat iz nekog djela, onda uz prezime i godinu treba pisati i stranicu Primjerice (Stražičić 1987: 43), ili (Crkvenčić i Malić, 1988: 122), ili (Perica i dr., 2001:67)

- ❖ Glavno poglavlje bi trebalo sadržavati oko 70% teksta (obuhvat nije strogo definiran, a ovisi o samoj temi rada te o uputama mentora)

5. Zaključak

- ❖ U zaključku se na 1 kartici teksta iznose glavni rezultati rada s osobnim komentarom
- ❖ Zaključak se treba temeljiti na rezultatima rada i trebao bi biti potpuno samostalan
- ❖ U zaključku se ne smiju iznositi činjenice ili generalizacije kojih nema u glavnom poglavlju diplomskog rada
- ❖ U zaključku se ne navode reference

6. Izvori

- ❖ Navode se
 - kartografski izvori
 - statističke publikacije
 - izvorni povijesni dokumenti
- ❖ Navode se samo oni izvori koje ste doista koristili, a ne i oni koje su koristili autori članaka i knjiga koje ste čitali

7. Literatura

- ❖ Obavezan je cjelovit popis korištene literature bez dodataka bibliografskih jedinica koje niste koristili (kako bi popis bio veći i znanstveno "teži")
- ❖ Trebaju biti navedene sve bibliografske jedinice koje su referirane u tekstu i obrnuto – u tekstu trebaju biti referirane one jedinice koje se nalaze i u popisu literature
- ❖ Literatura se citira po točno određenom i jedinstvenom kriteriju – najčešće po harvardskom sustavu ili Chicago Manual Styleu (ili njihovim inačicama)
- ❖ Kada se navodi literatura potrebno je navesti:
 - prezime i ime (inicijal imena) autora članka ili knjige,
 - godinu izdanja u zagradama,
 - naslov članka ili naslov knjige,
 - naslov časopisa (ili zbornika, ili enciklopedije) u kojem je članak objavljen,
 - broj časopisa (ili druge periodične ili višesveščane publikacije),
 - izdavač(i) knjige
 - mjesto izdanja te
 - stranice članka.

Primjeri citiranja literature

a) jedan autor znanstvenog članka:

Stražičić, N. (1987): Prirodno-geografske značajke kao poticajni i ograničavajući faktor razvoja jadranskih otoka, *Pomorski zbornik*, 25: 39-55.

b) dva autora knjige (ili članka):

Crkvenčić, I., Malić, A. (1988): *Agrarna geografija*, Školska knjiga, Zagreb.

c) tri autora članka:

Perica, D., Marjanac, T. i Mrak, I. (2001): Vrste grižina i njihov nastanak na području Velebita, *Acta Geographica Croatica*, 34: 31-58.

d) Citiranje članka u enciklopediji

Makjanić, B. (1976): Jadransko more – Klima, *Pomorska enciklopedija* 3, JLZ, Zagreb, 201-207.

e) Citiranje poglavlja u knjizi i članka u zborniku radova

Miletić-Drder, M. (2005): Atlas jadranske obale C. F. Beautemps-Beaupréa, u: *Pet stoljeća geografskih i pomorskih karata Hrvatske*, ur. D. Novak, M. Lapaine i D. Mlinarić, Školska knjiga, Zagreb, 391-407.

f) Kada se preuzima neki podatak s interneta u tekstu se takav izvor (web adresa) referira kraticom URL (od *uniform resource locator*) i pridavanjem njenog rednog broja (npr. URL1, URL2 ...). U popisu literature iza kratice URL navodi se cijela web adresa s datumom preuzimanja podataka

Npr. URL1 http://imagine.gsfc.nasa.gov/docs/ask_astro/answers/970401c.html, 10. 03. 2009.

g) Kada je poznat autor i naslov teksta objavljenog na nekoj web stranici onda se takav tekst referira kao i bilo koji tiskani izvori podataka, a u zagrade se piše web lokacija s datumom preuzimanja teksta

Npr. Cvitanović, M. (2008.): Etnički identiteti: crtica iz kolonijalnog života u Africi, *www.geografija.hr* (<http://geografija.sabirnica.net/clanci/1433/etnicki-identiteti-crtica-iz-kolonijalnog-zivota-u-africi>, 10. 03. 2009.)

Sažetak (Summary)

- ❖ Sažetak se piše na jednom od svjetskih jezika (najčešće na engleskom). Obavezno se daje naslov rada na jeziku sažetka.
- ❖ **Sažetak nije prevedeni zaključak!**
- ❖ U sažetku se kratko daje prikaz metodologije rada, cilja rada i rezultata rada. U završnom dijelu sažetka daju se zaključna razmatranja. Sažetak se piše na 1 kartici teksta.

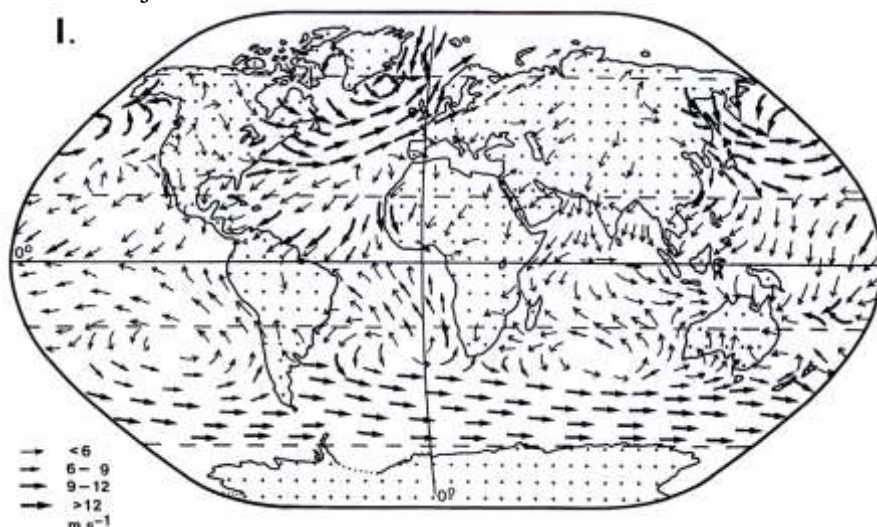
B) VAŽNIJE ODREDNICE TEHNIČKOG UREĐENJA RADA

1. Kartica teksta

- ❖ Rad se piše jednostranično na papiru formata A4. Osnovna jedinica veličine rada je *kartica teksta*.
- ❖ U tipografskome smislu kartica teksta je šesnaesti dio autorskoga arka, a arak se sastoji od 30.000 grafičkih znakova bez obzira na bjeline između znakova i prazne prostore na početku i završetku retka, naslove svih vrsta, potpise ispod slika, bilješke, formule i sl.
- ❖ Dakle, jedna grafička kartica trebala bi se sastojati od **1875** znakovnih mjesta, pri čemu se u praksi radi lakšega računanja uzima brojka od **1800** znakovnih mjesta.
- ❖ Pojednostavnjeno, kartica teksta je jedna stranica teksta ispisana na računalu u Times New Romanu (CE) s veličinom slova 12 te proredom (razmakom između redova) veličine 1.5

2. Grafički prilozi

- ❖ Naslovi grafičkih priloga (karte, fotografije, dijagrami i sl.). pišu se **ispod** istih uz navođenje izvora ako ih nije izradio autor rada. Naslov treba poravnati obostrano.
- ❖ U tekstu se poziva na dotični prilog (slično referiranju na neki izvor podataka), koji je povezan s nekom činjenicom ili zaključkom u vezi s grafičkim prilogom, npr. (Sl. 7)
- ❖ U radu trebaju biti zastupljeni većinom originalni grafički prilozi (osim ako to nije moguće zbog teme rada, npr. pri obradi starih karata)
- ❖ Pri određivanju veličine grafičkog priloga treba razmotriti sljedeće uvjete
 - namjena grafičkog priloga (zornost, dokumentarnost, preglednost i dr.)
 - veličina papira formata A4 (iznimno maksimalno do formata A3)
 - razlučivosti/čitljivosti (optimalno 300 dpi)
 - estetika
- ❖ Primjer:

Slika 1. Geografska raspodjela vjetrova s obzirom na smjer i prosječnu brzinu u siječnju (Šegota i Filipčić, 1996: 133)

3. Tablice

- ❖ Naslovi tablica pišu se **iznad** dotične tablice. Slično kao i kod grafičkih priloga u tekstu se, u zagradama, navodi dotična tablica, npr. (Tabl. 11). Naslov treba poravnati obostrano.
- ❖ Ispod tablice potrebno je navesti izvore prema kojima je tablica sastavljena ili iz kojega je tablica preuzeta (obično manjim slovima, npr. veličine 11 ili 10).
- ❖ Ako tablica prelazi s jedne na drugu stranicu valja ponoviti naslovni redak tablice (u izborniku odabrati opciju *Table Properties*, zatim *Row i*, na kraju odabrati *Repeat as header row at the top of each page*)
- ❖ Ispod tablice se, po potrebi, daju i neka objašnjenja.
- ❖ Primjer

Tablica 1. Najmnogoljudnije zemlje svijeta

DRŽAVA	BROJ STANOVNIKA (U MILIJUNIMA)	
	2000.	2005.
1.	2.	3.
Kina (bez Hong Konga i Macaoa)	1 275,215	1 322,273
Hong Kong	6,807	7,182
Macao	0,450	0,472
Indija	1 016,938	1 096,917
SAD	285,003	300,038
Indonezija	211,559	225,313
Brazil	171,796	182,798
Pakistan	142,654	161,151
Bangladeš	137,952	152,593
Ruska Federacija	145,612	141,553
Nigerija	114,746	130,236
Japan	127,034	127,914
Meksiko	98,933	106,385

Izvor: *United Nations Population Division*, 21. 10. 2004.

Napomena vezana uz grafičke priloge i tablice

- ❖ Iste podatke nije potrebno prikazivati u tablici i na dijagramu. Dijagram je bolji kada se neka tema izlaže usmeno uz pomoć multimedija (npr. Power Point Presentation), dok je tekst diplomskog rada bolje argumentirati tabličnim pregledom relevantnih podataka
- ❖ Nije potrebno detaljno opisivati sadržaj tablice ili dijagrama u tekstu.
- ❖ Uloga tabličnih pregleda brojčanih podataka i prikaza dijagramom je zorno prikazati kvantitativno kretanje neke pojave u vremenu (godišnji hod temperature zraka ili kretanje broja stanovnika i sl.) ili slikovito ukazati na neke brojčane odnose (npr. strukturni krug udjela zaposlenih u pojedinim sektorima djelatnosti)
- ❖ U tekstu se ne opisuje grafički prikaz ili tablica već prostorna pojava, proces, struktura i sl. Dakle, nije dobro pisati, primjerice, *kao što se vidi na dijagramu broj stanovnika hrvatskih otoka postupno se smanjuje*. Depopulacija nije pojava koja je uvjetovana izgledom linijskog dijagrama, već se tim dijagramom slikovito prikazuje kvantitativno obilježje te pojave.

- ❖ Također, nije dobro pisati, primjerice, *...u tablici 3. vidi se da je Hrvatsku tijekom druge polovice 20. st. zahvatio intenzivan proces deagrarnizacije...* i pri tome u tekstu ponavljati brojeve iz tablice. Naime, tablica omogućuje detaljan uvid u kvantitativne pokazatelje, a u tekstu se donose objašnjenje, rasprava i zaključak izvedeni na temelju tih brojčanih pokazatelja.

C) NAJČEŠĆE PRAVOPISNE I GRAMATIČKE GREŠKE

1. Opće napomene

- ❖ Pri pisanju diplomskih radova neke se greške učestalo ponavljaju, unatoč potrebi poznavanja osnove gramatike i pravopisa hrvatskoga jezika
- ❖ U slučaju nedoumica obvezno je koristiti neki od aktualnih pravopisa (u pravilu s pravopisnim rječnikom) kao i gramatiku hrvatskog jezika
- ❖ Kad se nedoumica odnosi na neki manje poznati ili nepoznati pojam objašnjenje treba potražiti u rječniku stranih riječi, rječniku određenog stranog jezika ili u enciklopediji (ili leksikonu)

2. Pridjevi izvedeni iz leksičkih homonima (riječi istog oblika, a različitog značenja)

- ❖ Pridjevi se, ako nisu dio toponima ili naziva ustanove te ako nisu na samom početku rečenice pišu malim slovom
- ❖ U slučaju leksičkih homonima (riječi istog oblika, a različitog značenja) razlika je između pridjeva izvedenih od apelativa (opće imenice) i pridjeva izvedenih iz toponima (geografskih imena) koji je proistekao iz tog apelativa
- ❖ Npr. Rijeka – riječki; rijeka – riječni
- ❖ Dugi otok – dugootočki; otok – otočni

3. Slične riječi različitog značenja: *sljedeći* – *sljedeći*

- ❖ riječ *sljedeći* je glagolski prilog sadašnji
Npr. *Sljedeći njegov trag i ona je pronašla izlaz iz šume.*
- ❖ riječ *sljedeći* je pridjev
Npr. *On je bio sljedeća žrtva nesporazuma.*

4. Tautologija

- ❖ Potrebno je izbjegavati tautologiju (ili pleonazam) – ponavljanje istog, suvišno ponavljanje riječi. Isto tako, treba izbjegavati udvostručenje umanjena i uvećanica
- ❖ Primjeri:
 - slatki šećer – treba pisati *šećer*
 - mali potočić – treba pisati *potočić* (ili *mali potok*)
 - vremensko razdoblje – treba pisati *razdoblje*

5. Vremenske odrednice

- ❖ Kada je poznat vremenski raspon neke pojave ili nekog događanja, onda se piše od ... do ... ili se između godina umeće crtica.
- ❖ Nikako se ne smiju kombinirati te dvije mogućnosti.
- ❖ Primjer
 - Nije ispravno pisati Drugi svjetski rat trajao je od 1939. – 1945.

- Ispravno je napisati *Drugi svjetski rat trajao je od 1939. do 1945.*

6. Hvatske i strane riječi, internacionalizmi

- ❖ Općenito, potrebno je pridavati prednost hrvatskim riječima nad stranim riječima, pa i nad internacionalizmima
- ❖ Primjeri
 - postignut je deal – treba pisati *postignut je dogovor*
 - živio je u periodu srednjeg vijeka – treba pisati *živio je u razdoblju srednjeg vijeka*
 - Zadar je centar Zadarske županije – treba pisati *Zadar je središte Zadarske županije*
 - geografska pozicija – treba pisati *geografski položaj*
- ❖ Kada se ne može ili ne želi koristiti hrvatska riječ već se u tekst izravno preuzima strana riječ takvu riječ treba ispisati kurzivom
- ❖ Kada se uz hrvatsku riječ želi napisati i strana riječ takvu riječ treba staviti unutar zagrada i ispisati kurzivom
- ❖ Potrebno je pridavati prednost hrvatskim riječima nad riječima iz srodnih jezika. Srodne jezike, npr. srpski jezik treba uvažavati kao službeni jezik u Republici Srbiji te kao jezik srpske nacionalne manjine u Srbiji susjednim državama. Međutim, u Hrvatskoj se piše službenim jezikom Republike Hrvatske, a to je hrvatski jezik (Čl. 12. Ustava Republike Hrvatske: *U Republici Hrvatskoj u službenoj je uporabi hrvatski jezik i latinično pismo.*).
- ❖ Primjeri razlika leksika i sintakse između hrvatskoga i srpskog jezika:

Hrvatski	Srpski
postupno	postepeno
stuba	stepenica
planet	planeta
treba poslati	treba da pošalje
je li razumio?	da li je razumio?

7. Glagolska vremena i rod

- ❖ Kada se piše o nekoj prošloj radnji onda se kao kategorija vremena koristi prošlost, a primjenjuje se perfekt ili pluskvamperfekt, a nikako prezent i futur.
- ❖ Primjeri
 - *Julije Cezar ubijen je na martovske ide 44. god. pr. Kr., a ne Julije Cezar bit će ubijen na martovske ide 44. pr. Kr.*
- ❖ U radu treba izbjegavati prvo lice množine za rečenice u kojima je to samo stilska figura
- ❖ Primjeri
 - *Na Islandu se nalazi nekoliko aktivnih vulkana, a ne Na Islandu imamo nekoliko aktivnih vulkana*
 - *Kvartar se dijeli na pleistocen i holocen, a ne Kvartar dijelimo na pleistocen i holocen*

- *Na Ugljanu se razlikuje nekoliko tipova gospodarenja prostorom, a ne Na Ugljanu možemo razlikovati nekoliko tipova gospodarenja prostorom*

8. Zgrade, crtice i spojnice

- ❖ Ne ostavlja se razmak između zagrada i teksta unutar zagrada
- ❖ Primjeri
 - *vikinški (normanski) brodovi, a ne vikinški (normanski) brodovi*
- ❖ Treba razlikovati spojnicu (koja se piše pri složenicama) koja se odvaja razmakom od riječi koje povezuje, od crtice koja se **odvaja** od riječi koje se nalaze ispred i iza
- ❖ Primjeri
 - društveno-gospodarski, a ne društveno – gospodarski
 - Tridesetogodišnji rat (1618. – 1648.), a ne Tridesetogodišnji rat (1618.-1648.)
 - *Rim – glavni grad Italije, a ne Rim-glavni grad Italije*

9. Pisanje višeznamenkastih i decimalnih brojeva

- ❖ Pri pisanju višeznamenkastih brojeva (desettisućice i drugi) treba odvajati tisućice od stotica, i to razmakom ili točkom
- ❖ Da se višeznamenkasti broj ne bi dijelio u dva retka razmak je potrebno ispisati istodobnim pristiskom na tipke *Control*, *Shift* i *Space*
- ❖ Decimalne vrijednosti se od cijelih brojeva dijele *zarezom*, a ne *točkom*. Točkom se decimalne vrijednosti od cijelih brojeva odvajaju u engleskom jeziku.
- ❖ Npr. hrv. 1.500,00
- ❖ Npr. eng. 1,500.00
- ❖ Mjerilo karte piše se tako da nema razmaka između broja 1, znaka dijeljenja i modula mjerila, s time da se tisućice u modulu mjerila odvajaju razmakom ili točkom; primjerice 1:25 000 ili 1:25.000

10. Deklinacija stranih osobnih i geografskih imena i tvorba pridjeva od tih imena

- ❖ Osobna i geografska strana imena dekliniraju se prema pravilima hrvatskog jezika (bez spojnice uz sufikse).
- ❖ Primjeri
 - New York, New Yorcka, New Yorku itd.
 - Ludwig van Beethoven, Ludwiga van Beethovena, van Beethovenova simfonija i dr.
- ❖ Pridjev na *-ski* od stranog imena izvodi se izvorno do morfemske granice:
- ❖ Primjeri
 - *münchenski* (od München), *newyorški* (od New York) i dr.
- ❖ Dopušteno je koristiti i posve pohrvaćene oblike.
- ❖ Primjeri
 - *njujorški* (od New York), *grinički* (od Greenwich) i dr.